

Asia

Komission ja korkean edustajan hybridiuhkia koskeva tiedonanto

Kokous

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Komission ja korkean edustajan yhteinen tiedonanto hybridiuhkiin vastaamisesta annettiin 6. huhtikuuta. Ulkoasiainneuvosto hyväksyi 19.4. puolustusministerikokoonpanossa lyhyet neuvoston päätelmät. Tiedonannon jatkokäsittely toistaiseksi auki.

Suomen kanta

- Suomi pitää hybridiuhkia koskevan tiedonannon suuntaviivoja ja toimenpide-esityksiä hyvinä. Tiedonannon toimenpide-esitysten listaa tulee voida muokata ja uusia esityksiä lisätä tarvittaessa, huomioiden laajasti EU:n eri politiikkasektoreiden mahdollistamat työkalut.
- Hybridiuhat pitävät sisällään myös sotilaallisten keinojen käytön tai sillä uhkaamisen, mikä tulee huomioida myös vastatoimia suunniteltaessa.
- Hybridiuhkiin vastaaminen on ensisijaisesti jäsenmaiden vastuulla, mutta EU voi tukea eri työkaluin. EU-Nato -yhteistyötä on tiivistettävä mm. yhteisen tilannekuvan, tiedonvaihdon ja analyysin, ja kyberin alueella.
- Tiedonannon toimeenpanolle on määritettävä selkeät vastuutahot ja määräajat. Hybridiuhkiin vastaaminen on sisällytettävä EU:n globaaliin ulko- ja turvallisuuspoliittiseen strategiaan.

Pääasiallinen sisältö

Komission ja korkean edustajan yhteinen tiedonanto hybridiuhkiin vastaamisesta annettiin 6. huhtikuuta. Yhteisen tiedonannon päälinjat ovat: 1) tilannetietoisuus, 2) kriisinsietokyvyn (resilience) kehittäminen, 3) vastatoimet, 4) strateginen viestintä sekä 5) yhteistyö kumppanien, erityisesti Naton kanssa.

Painopiste on 22 toimenpide-esityksessä, jotka koskevat mm. fuusiokeskuksen perustamista EU:n tiedusteluanalyysikeskuksen (IntCen) yhteyteen, strategisen viestinnän kehittämistä, tilannetietoisuuden kehittämistä niin jäsenmaissa kuin EU:n naapurustossa, hybridiosaamiskeskuksen

perustamista jäsenmaan tai -maaryhmän toimesta ja EU–Nato-yhteistyön kehittämistä. Kyberturvallisuuden parantamista pidetään tärkeänä niin teollisuuden, energiansaannin, rahoituspalvelujen kuin liikennesektorinkin osalta.

Komission osalta hybridiuhkiin vastaaminen jakautuu kuuteen alaan: kriittisen infrastruktuurin suojeleminen, kyberturvallisuus, terveys ja ruokaturvallisuus, hybridiuhkien rahoitusmekanismeihin puuttuminen, ekstremismin ja radikalisaation ehkäisy sekä kumppaniyhteistyö. Monen toimenpidesityksen osalta työ on jo käynnissä. Jatkotyössä rakennetaan aiemmalle perustalle (mm. Euroopan turvallisuusagenda, kyberturvallisuusstrategia ja energiastrategia).

Ulkoasiainneuvosto hyväksyi 19.4. puolustusministerikokoonpanossa lyhyet neuvoston päätelmät, joissa tiedonanto toivotetaan tervetulleeksi ja painotetaan sen toimeenpanoa. Päätelmissä nostettiin esiin tiettyjä kokonaisuuksia, kuten fuusiokeskus, hybridiosaamiskeskus ja Nato-yhteistyö. Fuusiokeskus on tärkeässä roolissa tilannekuvan muodostamisessa, mutta myös reagointiin ja päätöksentekoon tarvitaan mekanismit. Yhteinen tiedonanto esittää tässä yhteydessä myös yhteisvastuulausekkeen (SEUT 222 artikla) ja keskinäisen avunannon lausekkeen (SEU 42.7 artikla) soveltamisen selvittämistä laaja-alaisen ja vakavan hybridihyökkäyksen kohdatessa.

Suomi on ollut aktiivinen hybridiuhkien käsittelyssä EU-tasolla ja Suomi on epävirallisissa keskusteluissa mainittu tiedonannossa esitetyn osaamiskeskuksen mahdollisena isäntämaana. Suomi on selvittänyt EU-instituutioiden, hankkeen kannalta keskeisten jäsenmaiden ja Naton näkemyksiä mahdollisen hybridiuhkia ja vastatoimia käsittelevän EU:ta tukevan keskuksen perustamisesta (EU-ministerivaliokunta 27.1.2016). Konsultoidut tahot suhtautuvat keskuksen perustamiseen alustavan myönteisesti. Keskuksen perustaminen maaryhmän yhteisenä hankkeena on selvityksen perusteella suositeltavin etenemistapa. Perustamisen edellytyksiä selvitetään jatkossa potentiaalisten kumppanimaiden kanssa tavoitteena keskuksen perustaminen maaryhmämallin pohjalta.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Tiedonanto ei ole oikeudellisesti sitova.

Käsittely Euroopan parlamentissa

—

Kansallinen valmistelu

EU-ministerivaliokunta 27.1.2016, 4.5.2016

Eduskuntakäsittely

Ulkoasiainneuvosto/puolustusministerit 19.4.2016 neuvostopaketin yhteydessä.

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

—

Taloudelliset vaikutukset

—

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

—

Asiakirjat

Hybridiuhkia koskeva tiedonanto 6.4.2016 (JOIN 2016) 18 final

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

VNEUS Jori Arvonen p. 0295 160 320

VNEUS Lauratuulia Lehtinen p. 050 5627210

PLM Kari-Pekka Rannikko p. 050 4663635

PLM Rasmus Hindrén p. 050 323 0019

UM Timo Kantola p. 050 441 3872

UM Leena Pylvänäinen p. 050 465 0934

SM Tiina Ferm p. 050 456 0055

EUTORI-tunnus

Liitteet Hybriditiedonanto

Viite

Asiasanat Hoitaa	Euroopan komissio, Euroopan ulkosuhdehallinto, YUTP, kyberstrategia LVM, OM, PLM, SM, UM, VNK
Tiedoksi	EUE, MMM, OKM, PE, STM, TEM, TPK, TULLI, VM, YM
